

พัฒนาต้นแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

Development of Sustainable Prototype of the Welfare Card Project in Thai Society

สุวรา นาคยศ¹ โคนิษฐ์ ศรีทอง² พระสุธีรัตนบัณฑิต (สุทิตย์ อาภากร)³
พิธิพิบูลย์ กาญจนพิพิธ⁴ ทศนีย์ มงคลรัตน์⁵ พระวชิรวิชญ์ ฐิตวัโส⁶

Suwara Naryos, Konit Srithong, PhraSuthee Rattanabundit (Suthit Apakaro)
Phitphiboon Thongkliang, Tassanee Mongkolrat, PhraVachiravich Pattarakiattinan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 3) เพื่อพัฒนาต้นแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมทั้งในเชิงเอกสาร เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 อำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีและศรีสะเกษ จำนวน 400 คน และในเชิงคุณภาพจำนวน 20 คน จากผู้บริหารภาครัฐในระดับกรมและจังหวัด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า เป็นบัตรที่ส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐ ถือว่าเป็นสวัสดิการทางสังคมที่ภาครัฐพึงดำเนินการให้กับ

Received: 2022-02-11 Revised: 2022-03-22 Accepted: 2022-04-19

¹สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Social Development Program, Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: sairoong.bub@mcu.ac.th

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

⁵ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

⁶ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

ประชาชน โดยเทคนิคการช่วยเหลือด้านการเงินด้วยการใช้บัตรเติมเงิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างระบุว่า โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีส่วนช่วยเหลือประชาชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว คือ การใช้จ่ายที่เหมาะสม ด้านสังคม คือ การรวมกลุ่มกันในชุมชน และด้านเศรษฐกิจ คือ การมีกองทุนสวัสดิการ รวมทั้งการสนับสนุนของภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ขณะเดียวกันก็มีปัจจัยอาจจะส่งผลให้ความยั่งยืนน้อยลง ได้แก่ ระบบเทคโนโลยีในการจัดการของภาครัฐ 3. วิเคราะห์การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในสังคมไทย พบว่า บัตรสวัสดิการแห่งรัฐถือเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เป็นกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ เป็นสวัสดิการเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ โดยมีระบบและเทคโนโลยีตามที่ภาครัฐกำหนดไว้ ปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความยั่งยืน คือ การพัฒนาระบบสวัสดิการที่มั่นคง โดยมีแนวทางในการสร้างโอกาส 4 มิติ คือ การส่งเสริมการมีงานทำ การฝึกอบรมการประกอบอาชีพ การส่งเสริมเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และการพัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งถือเป็นการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรตระหนักและเร่งดำเนินการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความยากจนอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจฐานราก การจัดการสิ่งแวดล้อมและการสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม จึงนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ (Keywords): พัฒนา; ตัวแบบความยั่งยืน;โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the result of process of the welfare card project 2) to study the factors associated with the sustainability of the welfare card project and 3) to develop the sustainable model of the welfare card project. This research is mixed-methodology research such as documentary research and quantitative research using survey research methods. The research samples are 400 people in 2 districts and 9 sub-districts and analyze the data using the frequency, percentage, mean, and standard deviation and the qualitative research and action research using 20 people for in-depth interview. It is the process of developing the sustainable model of the welfare card project in Thai society. The results of the research were found that 1. The process of the welfare card project finding that respondents' opinions on the process of the welfare card project had the average of 4.15 which was high level and considering each aspect was found that it was very

high items. 2. The factors associated with the sustainability of the welfare card project were finding that respondents' opinions on the factors associated with the sustainability of the welfare card project had the average of 4.14 which as high level and considering each aspect was found that family aspect, social aspect and economical aspect was very high aspects. 3. Analyzing the development of the sustainable model of the welfare card project in Thai society finding that welfare card developing the poor's life with supporting money by transferring through welfare card. The process of welfare card project helping the people by four ways are creating and supporting of employment, career training, education, accessing the funding system and easy accessing to the basic necessities for developing quality of life. It was integrations to resolve the poverty and reduce social and economic inequality between the poor and the rich. However, the government should solve the problems of social inequality systematically and developing the local economy, society, psychology and environmental management. It was called sustainable development.

Keywords: Development; Sustainable prototype model; Welfare card project

บทนำ (Introduction)

ปัญหาความยากจนที่เป็นความยากจนมากหรือความยากจนเรื้อรัง (Chronic Poverty) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยสะท้อนจากสัดส่วนคนจนมาก ในปี 2561 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.35 ในปี 2560 ทางสภาพพัฒนายังคงเห็นว่ามีคามจำเป็นต้องดำเนินการแก้ปัญหาในเรื่องการเข้าถึงบริการภาครัฐในกลุ่มเป้าหมายคนยากจนเรื้อรัง เพราะยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสหลุดจากภาวะความยากจนได้ยากมาก ซึ่งควรต้องมีการค้นหาเป้าหมาย และการจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างเจาะจง (Targeting) ให้กับกลุ่มนี้เพื่อให้ความยากจนหมดไปในอนาคต ด้วยเหตุนี้เอง ปัญหาความยากจนจึงยังคงปรากฏเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอยู่ และยังเป็นสิ่งที่ต้องหาทางเยียวยาแก้ไขผ่านนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ ในการปรับปรุงระบบสวัสดิการและบริการพื้นฐานให้สามารถครอบคลุมและมีคุณภาพเพียงพอกับความต้องการของคนในสังคม และต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและใช้ได้อย่างเป็นธรรม เพื่อพยายามลดช่องว่างของความยากจนให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาเน้นนโยบายเรื่องการแก้ปัญหาความยากจนซึ่งได้ผลในบางระดับ แต่ยังไม่ได้ลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง เพราะคนจนแม้จะมีสภาพที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่ได้เกิดการลดช่องว่างของรายได้สูงสุดกับรายได้ต่ำที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง ที่สำคัญรัฐบาลต้องชั่งน้ำหนักในการออกนโยบายบางอย่างอย่างรอบด้าน เพราะบางนโยบายที่มีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและนโยบายประชานิยมต่าง ๆ ที่สร้างผลดีในระยะสั้นแต่จะผูกพันเป็นผลกระทบในระยะยาว

จึงเป็นจุดเริ่มต้นโครงการสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้พ้นจากปัญหาความยากจนของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ด้วยการให้มีการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการคลัง โดยรัฐบาลเปิดให้ลงทะเบียนตามโครงการเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐในวันที่ 15 กรกฎาคม - 15 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ผ่านทางธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ผู้มาลงทะเบียนรับสวัสดิการแห่งรัฐจะต้องมีคุณสมบัติคือ (1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย (2) อายุ 18 ปีขึ้นไป และ (3) เป็นผู้ว่างงานหรือมีรายได้น้อยไม่เกิน 100,000 บาทในปี พ.ศ. 2558 ภายในสิ้นปี พ.ศ. 2559 รัฐบาลได้ทดลองโครงการสวัสดิการแห่งรัฐเป็นครั้งแรก โดยการโอนเงินสดจำนวน 3,000 บาท ให้กับผู้มีรายได้น้อยไม่ถึง 30,000 บาท และ 1,500 บาท สำหรับผู้มีรายได้น้อยเกิน 30,000 บาท แต่ไม่ถึง 100,000 บาท มีผู้สนใจมาลงทะเบียนถึง 8.4 ล้านคน และเมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว มีผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และได้รับเงินโอนถึง 7.7 ล้านคน พอเกิดปัญหาภัยแล้ง รัฐบาลจึงโอนเงินช่วยเหลือให้ไปก่อนสำหรับคนกลุ่มนี้ที่มีทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ให้ไปคนละ 3,000 บาท และ 1,500 บาท จากนั้นในปี พ.ศ. 2560 เปิดลงทะเบียนอีกรอบ มีผู้มาลงทะเบียนเพิ่มขึ้นเป็น 14 ล้านคน แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติ ทำให้เหลือประมาณ 11.4 ล้านคน และนำไปสู่การให้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐซึ่งถือเป็นระยะที่ 1 โดยบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มแรกบัตรที่มีสองชิปการ์ดเป็น Contact Chip และ Contactless Chip แจกให้กับผู้มีสิทธิ 7 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาครและนครปฐม กลุ่มที่สอง บัตรที่มีหนึ่งชิปการ์ดเป็น Contact Chip แจกให้กับผู้มีสิทธิในจังหวัดอื่น ๆ ไม่สามารถใช้ขึ้นรถเมล์และรถไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้ แต่หากย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ก็สามารถที่จะแจ้งเปลี่ยนบัตรเป็นแบบสองชิปการ์ดได้ โดยสิทธิประโยชน์ภายในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ยกตัวอย่างเช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (รถบขส. รถเมล์ รถไฟฟ้า และรถไฟ) การฝึกอบรมอาชีพ ส่วนลดค่าก๊าซหุงต้มและสามารถซื้อสินค้า 300 – 200 บาท (แตกต่างกันตามรายได้แต่ละบุคคล) จากร้านค้าธงฟ้าประชารัฐ

สวัสดิการที่ให้กับผู้มาลงทะเบียนในรอบที่ 2 ปี พ.ศ. 2560 ที่เกิดขึ้นนั้นแตกต่างไปจากรอบแรกที่เป็นเงินโอน ครั้งนี้รัฐบาลจัดทำ “บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” ให้กับผู้ผ่านเกณฑ์ โดยจัดสรรสวัสดิการให้ดังนี้ (1) ให้วงเงินในบัตรสำหรับซื้อสินค้าในร้านธงฟ้าประชารัฐหรือร้านอื่น ๆ ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด 300 บาท/เดือน สำหรับผู้มีรายได้น้อยไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี และ 200 บาท/เดือน สำหรับผู้มีรายได้น้อยเกิน 30,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี (2) วงเงินในบัตรสำหรับค่ารถเมล์ รถไฟฟ้า 500 บาทต่อเดือน (3) วงเงินในบัตรสำหรับค่าโดยสารรถ บขส. 500 บาทต่อเดือน (4) วงเงินสำหรับค่าโดยสารรถไฟ 500 บาทต่อเดือน และ (5) ส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้มจากร้านที่กระทรวงพลังงานกำหนด 45 บาทต่อ 3 เดือน

โดยที่มาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนี้ถือเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยไม่ได้เป็นการให้เงินช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว ยังเป็นการพัฒนาให้มีความก้าวหน้า มีทักษะฝีมือและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการเปิดให้ผู้สมัครใจเข้ารับการฝึกอาชีพ โดยจูงใจให้เงินเพิ่มสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการเดือนละ 100-200 บาท สำหรับ

ซื้อสินค้า ในร้านธงฟ้าประชารัฐ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 การเชื่อมโยงบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเข้ากับบัตรแม่แบบเพื่อให้สามารถใช้เป็นค่าโดยสารรถไฟใต้ดินได้ เดือนกันยายน พ.ศ. 2561 มีการเสนอโครงการคืนภาษีมูลค่าให้กับผู้มีรายได้น้อย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ร้อยละ 5 คืนมูลค่าเข้าบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ร้อยละ 1 นำเข้าบัญชีหรือส่งมอบให้กับบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติ และอีกร้อยละ 1 นั้นเสียเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มปกติ และในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 ได้มีการเสนอให้อุดหนุนค่าน้ำมันสำหรับกลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันแพง

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จึงเกิดขึ้นมารองรับกับข้อมูลปัจจุบัน และยังเป็นการแสดงตัวตนได้ด้วยว่าเป็นตัวจริง เป็นผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติมาแล้ว เพื่อที่การโอนเงินสวัสดิการจะได้มีประสิทธิภาพ คือจ่ายตรงให้กับผู้ที่มีสิทธิจริง ๆ จึงต้องมีการจัดลงทะเบียนเกิดขึ้น” โดยคุณสมบัติของผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนจะต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาท ลงมา ซึ่งมีฐานการคำนวณมาจากค่าแรงขั้นต่ำวันละ 300 บาท เดือนหนึ่งทำงานประมาณ 20-22 วัน เท่ากับมีรายได้เดือนละประมาณ 6,000-7,000 บาท หรือเท่ากับปีละประมาณ 90,000 บาท จึงเป็นที่มาของการขีดเส้นผู้มีรายได้น้อยที่ไม่เกิน 100,000 บาท/ปี ซึ่งผู้มีรายได้น้อยจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต่ำกว่า 100,000 บาท และกลุ่มที่ต่ำกว่า 30,000 บาท โดยมาจากการดูเส้นของความยากจนที่ใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหลัก ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าเส้นความยากจนจะอยู่ที่รายได้ประมาณ 2,000 กว่าบาท/เดือน หรือปีละไม่เกิน 30,000 บาท จึงเท่ากับว่าถ้ามีรายได้ 0 - 30,000 บาท ถือว่าเป็นผู้ที่ยากจน ส่วนตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป จนถึง 100,000 บาท เป็นผู้ที่อยู่สูงกว่าเส้นความยากจน จึงถือเป็นแค่ผู้มีรายได้น้อย ตัวเลขนี้จึงเป็นฐานพิจารณาของทางกระทรวงการคลัง ในการลงทะเบียนตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา

สำหรับพื้นที่ในการสำรวจทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งภาคกลางผู้วิจัยได้เลือกอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนมีความสนใจในนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นอย่างมากและเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในโครงการนี้ต่างออกไปบริการประชาชนถึงพื้นที่ ขณะที่วัดธัญญาวารี อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี นายสมภพ เรืองจันทร์ ผอ.สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับนางวัฒนา ยิ้มยวน ผจก.ธ.ก.ส. สาขาดอนเจดีย์ ร่วมกันส่งมอบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสำหรับผู้มีรายได้น้อย อ.ดอนเจดีย์ มีผู้มีสิทธิได้รับบัตรฯ จำนวน 1,936 ราย โดยตำบลไร่รถ มีผู้มีสิทธิได้รับบัตร จำนวน 517 ราย ทาง ธ.ก.ส.จ.สุพรรณบุรี จะเร่งส่งมอบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สำหรับผู้มีรายได้น้อย ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เสร็จสิ้นภายใน 29 ก.ย.นี้ ซึ่งผู้ที่ได้รับบัตร สามารถนำบัตรไปใช้ตามโครงการ โดยเริ่มในวันที่ 1 ต.ค.นี้

ส่วนอำเภอกีลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ เป็นอำเภอใหม่ที่แยกออกมาจากอำเภอรามันและมีความประชากรค่อนข้างยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นนโยบายช่วยคนยากจนที่ประชาชนตอบรับเป็นอย่างดี ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการประชารัฐสวัสดิการมีความพึงพอใจต่อโครงการนี้ เนื่องจาก มีรายรับเพิ่มมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับเงินเพิ่มขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่มีเพิ่ม

มากขึ้น และยังได้รับการฝึกอบรมอาชีพในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปต่อยอดต่อไปในอนาคต โดยส่วนใหญ่เลือกโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากที่สุด เนื่องจาก ผู้มีบัตรสวัสดิการฯ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และคาดว่าความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมจะสามารถนำไปต่อยอดกับอาชีพปัจจุบันของตนได้

จากสภาพการณ์ดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่อง “พัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย” จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผลจากการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ รวมทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1. เพื่อพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการ

แห่งรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม 3) ชุดกิจกรรมและกระบวนการเพื่อสร้างการรับรู้ มาตราโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 4) แบบประเมินการรับรู้ การพัฒนาความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 5) การสังเกตพฤติกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.แบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น การรับรู้ การมาตราโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 400 คน โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2. แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 5 คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับ

กำนันและผู้ใหญ่บ้านในระดับตำบล 9 ตำบล และในระดับหมู่บ้าน 84 หมู่บ้าน จำนวน 15 คน เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยรวมทั้งกิจกรรมสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาสังคมเพื่อพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยกับนักวิชาการด้านพัฒนาสังคม จำนวน 10 คน เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ

3. ตัวแบบความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นการพัฒนาตัวแบบและแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยมีเนื้อหาและกิจกรรมของตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ดังนี้

- การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนและสื่อสารสร้างสรรค์เกี่ยวกับโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มาตรการและกระบวนการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย จำนวน 3 ชุด เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

- การให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2 อำเภอ ในจำนวน 9 ตำบล

- การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเพื่อพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยกับผู้นำชุมชน จำนวน 2 อำเภอ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนามาตรการและกระบวนการสร้างการรับรู้ การพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

- การเสริมสร้างเครือข่ายการรับรู้การพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของชุมชน โดยเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- วิเคราะห์องค์ความรู้ กระบวนการ และผลลัพธ์ของการกระบวนการพัฒนาแบบความยั่งยืน มาตรการ และกระบวนการสร้างการรับรู้ การพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

4. แบบประเมินการรับรู้ ความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยเป็นแบบประเมินก่อนและหลังการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในระดับตำบลและแกนนำชุมชนซึ่งประเมินถึงความเข้าใจ มาตรการ กระบวนการ และนโยบายการช่วยเหลือของรัฐบาล เช่น นโยบายมาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยทั้งที่เป็นเกษตรกรและไม่ใช เกษตรกร ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในสังคมไทย สิทธิประโยชน์หลักของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และระเบียบวิธีในการลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เน้นการศึกษาวเคราะห์ทั้งการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จากการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ตัวแบบความยั่งยืน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และเนื้อหา (Content analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้เก็บรวบรวมจากประชาชนจำนวน 400 คน โดยมีขั้นตอนการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

3) แบบสอบถามตอนที่ 2 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยมาตรการลักษณะการดำเนินงานด้านการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนโดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนเพื่อให้เห็นระดับของการกิจกรรมการพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยและการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

5) แบบสอบถามตอนที่ 4 อธิบายการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

6) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

7) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยจัดทำดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์แนวคิด ความหมาย ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

2) วิเคราะห์การสร้างและการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในพื้นที่

3) วิเคราะห์มาตรการ รูปแบบและวิธีการสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

4) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานกับระดับการปฏิบัติที่มีต่อการสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยเพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างรูปแบบการพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มุ่งเน้นการวิเคราะห์จากแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพและการอบรมของชุมชนแกนนำในการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย โดยเน้นความรู้ กระบวนการ และผลลัพธ์ของการดำเนินการ คือ

- ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เกี่ยวกับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มาตรการและกระบวนการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

- การประเมินความรู้และความคิดเห็นของชุมชนแกนนำเกี่ยวกับการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

- กิจกรรมเพื่อการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยผู้นำชุมชน จำนวน 2 อำเภอ 9 ตำบล โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และชุมชนซึ่งเป็นการพัฒนามาตรการและกระบวนการสร้างการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย

- การเสริมสร้างเครือข่ายการรับรู้ การพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย โดยเป็นความร่วมมือของกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่าความคิดเห็นของผู้พัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อผลการดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนงค์วรรณ เทพสุทิน ได้ศึกษา การดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้าน สวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในภาพรวม ประชาชน มีความเห็นว่า การดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชน ด้านสวัสดิการสังคม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่าการบริการ ตรวจสุขภาพ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ ด้าน อาคารสถานที่ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ และด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ญัฐ รมังทอง ได้ศึกษา โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐกรณีศึกษา ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า มีทัศนคติต่อโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ในระดับมาก โดยผู้ลงทะเบียนในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ มีทัศนคติมากในด้านพฤติกรรมที่มีต่อโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และด้านความรู้และความรู้สึกที่มีต่อโครงการลงทะเบียน

เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อิงทิตา วงศ์จินดา ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลสะพลี อำเภอบะพือ จังหวัด ชุมพร ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โดยรวมผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมากเมื่อ วิเคราะห์รายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมมากเป็น อันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีรายได้น้อยมีความรู้สึกต้องการความมั่นคงทางสังคมตาม แนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์รองลงมาเป็นสวัสดิการด้านการบริการทางด้านสุขภาพ อาจจะเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้น้อยขาดแคลนการเข้าถึงการรักษาทำให้ส่งผลต่อสุขภาพเป็น อันดับที่ 2 สวัสดิการด้านรายได้เพราะผู้ที่มีรายได้น้อยมีเงินเดือนน้อยไม่พอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เป็นอันดับที่ 3 และ อันดับที่ 4 ได้แก่ สวัสดิการด้านนันทนาการซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดความเครียด ทางด้านจิตใจได้ทั้งสิ้น ฉะนั้น กิจกรรม นันทนาการ จึงเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งของประชาชน ที่ ต้องการได้รับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน เพราะในปัจจุบันเรื่องสวัสดิการความ มั่นคงด้านสุขภาพ และการดำเนินชีวิตในอย่างเร่งรีบ ทำให้ทุก คนในสังคมเห็นความสำคัญและผล ประโยชน์ในด้านนี้มากขึ้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความยั่งยืนของโครงการบัตร สวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้าง ความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านครอบครัว รองลงมาคือด้านสังคม และ ด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ สิงห์บุญมี ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพของผู้ถือบัตร สวัสดิการแห่งรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1.) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ คนที่ได้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐจะเข้าร่วมโครงการ ส่วนคนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางอื่นจะ ไม่เข้าร่วมโครงการ 2.) ความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกออาชีพ กล่าวคือ ผู้ที่มี ความรู้ในระดับสูงจะเข้าร่วมโครงการ ส่วนผู้ที่มีความรู้ในระดับต่ำจะไม่เข้าร่วมโครงการ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อริยา กองวงษา ได้ทำการศึกษา การประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐ: ศึกษากรณีการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐคือ มีอุปสรรค และข้อจำกัดของนโยบายฯในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้น ทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นอื่นๆ แต่ด้วยกลุ่มผู้มีรายได้น้อยใน กลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุผู้ป่วยติดเตียงและผู้ที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในรอบปกติได้ยังเป็นกลุ่มที่เข้า ไม่ถึงอินเทอร์เน็ต อีกทั้งระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยค่อนข้างน้อย ทำให้ผู้ที่ยังไม่ทราบข่าวสารหรืออาจทราบหลังจากที่การปิดรับสมัครขึ้นทะเบียน บัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยไปแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ งามวิทย์

โรจน์ ได้ศึกษา การศึกษาการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : ศึกษากรณีชุมชน นครไชยศรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ภาพรวมอยู่ที่ ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับที่มีผลต่อความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการได้รับสิทธิ การสวมสิทธิลงทะเบียนในชื่อผู้อื่นและได้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมาใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียด ของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3. นโยบายและแนวปฏิบัติของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทย พบว่าโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีนโยบายที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีทักษะในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นการส่งเสริมอาชีพหรือการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อนำเงินที่ได้จากการกู้ยืมมาต่อยอดในการประกอบอาชีพ โดยให้ธนาคารเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อเป็นการยุติปัญหาการกู้เงินนอกระบบ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีและครบวงจรตามหลักแนวคิดที่ว่า การส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น ไม่เพียงแต่แจกเงินอย่างเดียว แต่ต้องเป็นการแจกแหล่งทุน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง และให้ประชาชนมีโอกาสในการพัฒนาตัวเองอย่างถึงที่สุด นโยบายการมีงานทำ การฝึกอาชีพ การเข้าถึงแหล่งทุน เข้าสู่สินเชื่อที่เหมาะสมและการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ทั้งหมดนี้จะทำให้ประชาชนมีเครื่องมือไปทำมาหากิน ขณะเดียวกันยังมีการเข้าไปดูในเรื่องความพร้อมในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านการออม เพื่อการเกษียณอายุโดยกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ด้านที่อยู่อาศัยจะมีโครงการบ้านคนไทยประจํารัฐของกรมธนารักษ์ หรือของธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีสินเชื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นการมองในเรื่องคุณภาพชีวิตที่ครบวงจร ตัวแบบความยั่งยืนของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่ง บัตรสวัสดิการแห่งรัฐต้องตอบโจทย์ของประชาชนให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน คือ 1) คุณสมบัติของผู้ถือบัตร รายละเอียดของผู้ที่จะรับสิทธิ ว่าต้องมีรายได้ระดับไหนที่ควรจะได้ การช่วยเหลือให้ครอบคลุมทุกกลุ่มของประชากร เช่น คนว่างงานไม่มีงานทำ คนมีรายได้น้อย คนพิการไม่สามารถทำงานได้เลย ครอบครัวที่มีรายได้น้อย 2) การให้เงินช่วยเหลือที่สามารถกดออกมาเป็นเงินสดได้ ไม่ใช่เพียงแค่การไปแลกหรือไปรูดเอาสินค้าอุปโภคบริโภคเท่านั้นเพื่อให้ตอบโจทย์และความต้องการของประชาชน 3) การฝึกอาชีพต้องให้สอดคล้องกับพื้นที่และชุมชน ส่งเสริมให้มีอาชีพใหม่ๆ ในชุมชน หรือส่งเสริมทุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้วให้มีทุนต่อยอดหรือหาช่องกลไกตลาดให้โดยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 3) การรักษาเมื่อเจ็บป่วยขึ้นมาสามารถเข้ารับการรักษาฟรีเหมือนกันโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค 4) ส่งเสริมบุตรผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้รับการศึกษาฟรี ประการที่สอง การเข้าถึงโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่ทั่วถึงทุกครอบครัวในเขตต่างจังหวัด บางครอบครัวไม่เคยมีโทรศัพท์ ไม่รู้วิธีการสมัครผ่านระบบแอนดรอยด์ ย่อมทำให้การเข้าถึงโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่ครอบคลุมทุกครอบครัว บางครอบครัวพอจะมีเงินมีที่อยู่บ้างก็ได้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่บางครอบครัวไม่มีจะกินครอบครัวยากจนเมื่อไม่รู้วิธีสมัครก็พลาดการมีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไป ประการที่สาม การเสริมสร้างการมีงานทำโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามความจำเป็นอย่างรอบด้าน 4 มิติ

เพื่อให้การพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสอย่างรอบด้าน ใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีงานทำ 2) การฝึกอบรมอาชีพและการศึกษา 3) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ 4) การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ประการที่สี่ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดวิทยากรออกมาฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมซึ่งแต่ละตำบลหรือหมู่บ้านก็มีการฝึกอบรมที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความต้องการของชุมชนที่มีความถนัดและความต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมอะไร ได้มีหน่วยงานจากทางอำเภอเข้ามาส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่รวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมได้เข้ามาช่วยเหลือในด้าน ต่าง ๆ เช่น การตลาด การบรรจุผลิตภัณฑ์ หรือแม้แต่การทำบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสพร สีดวง ได้ศึกษา การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตพระโขนง ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตพระโขนง ได้แก่ การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี การสงเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการ รักษาพยาบาล การศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงปริญญาตรีทุนประกอบอาชีพ ค่าซ่อมแซมบ้าน ค่าครองชีพประจำวัน ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคและการช่วยเหลือเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด กระบวนการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ เป็นการ สงเคราะห์ที่มีลักษณะ การสงเคราะห์เฉพาะรายบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขและบรรเทาปัญหาให้กับ ประชาชน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ วิณา พิงวิวัฒน์กุล ได้กล่าวสรุปว่า ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนํานโยบาย ไปปฏิบัติมีปัจจัยหลายประการที่กำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนํานโยบายมาปฏิบัติ เช่น ความพอเพียง ของทรัพยากรลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ทศนคติของผู้ที่นํานโยบายไปปฏิบัติ และกลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มติกา อารยะภักดี ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: กรณีศึกษาชุมชนก้านน้มน้มน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจให้กับประชาชนที่ขาดโอกาสเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้มีรายได้น้อย ใน 4 มิติ ได้แก่ การมีงานทำ การฝึกอบรมและการศึกษา การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นการจัดสรรงบประมาณโดยตรงไปสู่กลุ่มเป้าหมายเพื่อเศรษฐกิจฐานรากคือประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรที่ลงทะเบียนในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีหลักการเหมือนกับแนวคิดรัฐสวัสดิการคือความยุติธรรมทางสังคมต่อประชาชน สร้างความเท่าเทียมกันทางโอกาส จากการจัดสรรทรัพยากรทางสังคมชดเชยให้กับผู้เสียเปรียบทางสังคม ตั้งแต่กำเนิดหรือขาดโอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างไรก็ดีโครงการบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐเป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นมาใหม่เมื่อนำไปปฏิบัติจึงเกิดปัญหาหลายประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยา กองวงษา ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : กรณีศึกษาการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก การ

ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนคนจนไม่แพร่หลายทั่วถึงคนจนที่อยู่ในชนบทห่างไกลไม่ทราบข่าวสารหรืออาจทราบหลังจากที่การปิดรับสมัครขึ้นทะเบียน ประการที่สอง ประชาชนที่พิการไม่สามารถเดินทางมา สมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้ประการที่สาม ไม่สามารถคัดกรองประชาชนยากจนจริง ๆ กับประชาชนที่ไม่ได้ยากจนได้เนื่องจากไม่มีระบบตรวจสอบทรัพย์สินของประชาชนที่รัดกุม นอกจากนี้การกำหนดร้านค้า และประการที่สี่ มีข้อกังวลว่าอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการเอกชนบางรายที่เข้าร่วมโครงการ และเป็นการกีดกันร้านค้าของผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ประกอบการในท้องถิ่นไม่เข้าร่วมขายสินค้าในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ร้านค้า ธงฟ้าของโครงการอยู่ห่างไกลภูมิลาเนา ทำให้ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางซึ่งไม่คุ้มค่า กับเงินสวัสดิการที่ได้รับผลการศึกษที่สอดคล้องกันนี้ทำให้เห็นว่าโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ยังมีปัญหาหลักๆ ที่เหมือนกันโดยภาพรวมทั้งประเทศในแง่การกระจายความเป็นธรรมและ ความทั่วถึงนอกจากนี้แล้วในการแก้ไขปัญหาการแจกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐครั้งต่อ ๆ ไปจึงมี ประเด็นที่รัฐบาลต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันทางสังคม เช่น การให้สวัสดิการเป็นครอบครัวหากเป็นครอบครัวมีคนที่พิการก็ให้ครอบครัวนั้นได้สิทธิไปโดยไม่ต้อง ให้คนพิการเดินทางมาลงทะเบียน หรือให้ร้านค้าชุมชนมีส่วนร่วมขายสินค้าเป็นร้านธงฟ้าโดยไม่ตั้งกฎเกณฑ์มากเกินไปเพื่อกระจายการเข้าถึงสินค้าธงฟ้าให้ครอบคลุมพื้นที่ให้มากที่สุด

4. แนวทางการพัฒนาตัวแบบความยั่งยืนของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสังคมไทยพบว่า บัตรสวัสดิการแห่งรัฐถือเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย โดยใช้มาตรการความช่วยเหลือด้านการเงินด้วยการใช้บัตรเติมเงินสวัสดิการแห่งรัฐเป็นเครื่องมือเชื่อมต่อถึงประชาชนที่ลงทะเบียนไว้ ในการดำเนินนโยบายนี้เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยใช้แนวทางการสร้างโอกาส 4 มิติ คือ การสร้างและส่งเสริมการมีงานทำ การฝึกอบรมการประกอบอาชีพ การศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือเป็นการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำภายใต้บริบทการดำเนินนโยบายสาธารณะโดยเน้นแก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคม เศรษฐกิจ ระหว่างผู้มีรายได้น้อยกับผู้มีรายได้สูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ตัวแบบความยั่งยืนผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 4 ประการ โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นโครงการที่ตอบโจทย์ชาวบ้านได้ดีมาก แต่การที่โครงการจะครอบคลุมทุกตำบล ทุกหมู่บ้านนั้นเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะการเข้าถึงโครงการนั้นมันเข้ายากมาก กระบวนการจัดการในระบบขั้นตอนต่าง ๆ เหมาะสมกับคนเมืองแต่ไม่เหมาะสมกับคนต่างจังหวัด คนชนบทการอบรม การส่งเสริมสร้างการมีงานทำ การส่งเสริมประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนั้น ย่อมเป็นไปได้ยากที่จะครอบคลุมทุกหมู่บ้าน แต่ก็พยายามให้มีการฝึกอบรมทุกตำบล โดยมีการสำรวจความต้องการ ความถนัดของแต่ละชุมชน แล้วจัดหาเจ้าหน้าที่ วิทยากรไปฝึกอบรมให้หมู่บ้านและชุมชนนั้น เพื่อให้เกิดการมีงานทำ มีอาชีพเสริม สร้างรายได้เพิ่มเติมจากอาชีพประจำ จนทุกวันนี้อาชีพเสริมมีเกือบทุกตำบล มีการตั้งชุมชนรัฐวิสาหกิจขึ้น ตั้งเป็นชมรมทำอาชีพเสริมขึ้น มีเกือบทุกตำบล นับว่าเป็นสิ่งที่ทั้งสองอำเภอ

ตั้งใจที่จะพัฒนาทุกตำบล ทุกหมู่บ้านให้ชาวบ้านมีรายได้มีอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอุปสรรคโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คือ 1) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และปัญหาเกิดจากคนยากจนกลุ่มใหญ่ยังเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ตจึงทำให้ไม่สามารถสมัครเพื่อขอรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้ และประชาชนที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทางมาสมัคร ณ จุดที่กำหนดได้ 2) การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีบัตรสวัสดิการปัญหาความไม่เท่าเทียมเนื่องจากบางคนไม่มีทรัพย์สินในระบบเป็นของตนเอง ไม่มีเงินฝากในระบบบัญชีธนาคารแต่มีทรัพย์สินครอบครองเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เช่น โฉนดที่ดิน อันเป็นอันตรายถึงทรัพย์สินให้ลูกแล้ว มีเงินเก็บ เงินหมุนเวียน มีรายได้เกินที่กำหนด 3) การกระจายร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคือการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐและการรูดบัตรผ่านเครื่องรูดบัตร หรือ EDC (อีดีซี) ซึ่งปัจจุบันยังมีปัญหา เช่นการกระจายเครื่องรูดบัตรยังไม่ทั่วถึงทำให้ใช้บริการได้ยากขณะเดียวกันบางร้านค้าที่อยากร่วมโครงการอาจจะประสบปัญหาเรื่องการเตรียมตัวและต้องลงทุนในการติดตั้งเครื่องไม้เครื่องมือต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพันธ์ คคคง ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายสาธารณะสำหรับผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน พบว่า การดำเนินนโยบายโดยใช้แนวทางการ สร้างโอกาส 4 มิติ นั่นคือ การสร้างและส่งเสริมการมีงานทำ การฝึกอบรมการประกอบอาชีพและ การศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงมีความจำเป็นต่อการกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรกันย์ เขียวชุตินันท์ ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า การดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เน้นความสำคัญด้าน 1) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับปฏิบัติ การเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถตรวจสอบความถูกต้อง การบริการร้าน ธงฟ้าประชารัฐ จำนวนเครื่องรูดบัตร EDC ในพื้นที่ห่างไกล 2) โดยมีปัจจัยความสำเร็จ คือ ปัจจัย ด้านนโยบาย ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านข้าราชการ ปัจจัยด้านข้อมูลและกระบวนการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านประชาชน และ 3) แนวทางการดำเนินนโยบายสาธารณะคือ ฐานข้อมูลผู้มีสิทธิถือบัตร สวัสดิการแห่งรัฐ มาตราการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการสร้างอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทและความ หลากหลายของผู้ถือบัตร อย่างสมดุลกับตลาดแรงงาน เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำ ทางสังคมที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา อุทัยย์ ได้ศึกษาเรื่อง โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี พบว่า การดำเนินโครงการ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นระบบบริหารจัดการในแนวนอน (Horizontal Management) ที่ใช้การบูรณา การทำงานในพื้นที่ในลักษณะ “พื้นที่-พันธกิจ-การมีส่วนร่วม” ทำงานในลักษณะเครือข่าย (Networking) เป็นระบบบริหารจัดการ ที่มีเป้าหมายที่การตอบสนองความต้องการของประชาชน และเป็นระบบบริหารจัดการที่อยู่ภายใต้กรอบของบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ โดยใช้ฐานข้อมูลเชิงลึกด้านเศรษฐกิจและสังคม

(socioeconomic) ของผู้มีรายได้น้อย ในระยะแรกการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2 ด้าน คือการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เปรียบเสมือนการ “ให้ปลา” แก่ประชาชน ต่อมาจัดให้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล “สอนและให้เครื่องมือในการหาปลา” เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหรือการให้ความช่วยเหลือสามารถกระทำได้อย่างตรงจุดและตรงตามความจำเป็น ของแต่ละบุคคลในส่วนของปัจจัยและแนวทางการดำเนินงานนโยบายในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ และมีคู่มือการปฏิบัติงานตามมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ด้านงบประมาณที่มีระบบการเบิกจ่ายเงินที่คล่องตัว ไม่ต้องเบิกจ่ายจากงบประมาณประจำปีแต่ใช้การเบิกจากกองทุนประชารัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไป ปฏิบัติมีกลไกการสั่งการและการควบคุมสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และความสนับสนุนที่ได้รับจาก ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาครัฐควรให้บัตรสวัสดิการของรัฐสามารถนำไปแลกซื้อสินค้าของชุมชนได้เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนเพราะเนื่องจากว่าที่ผ่านมาผลประโยชน์ไปตกอยู่กับสินค้าของผู้ประกอบการรายใหญ่

1.2 ควรสนับสนุนการจัดตั้งร้านค้าชุมชนและให้ชุมชนเข้าไปบริหารจัดการในรูปแบบของสหกรณ์ร้านค้าซึ่งจะทำผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนอาจจะในรูปแบบของเงินเฉลี่ยคืนจากการเข้ามาใช้บริการและเงินปันผลตามหุ้นเป็นต้น

1.3 ภาครัฐควรสนับสนุนให้นำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนี้ไปเป็นส่วนลดค่าโดยสารของระบบขนส่งมวลชนในต่างจังหวัดเพื่อให้ประชาชนผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในต่างจังหวัดได้ใช้สิทธินี้ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

1.4 ควรมีประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง วันเวลาการลงทะเบียน เดือนไขสวัสดิการในบัตรให้องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดช่วยดำเนินงานและสนับสนุน การจัดตั้งร้านค้าชุมชนและให้ชุมชนเข้าไปร่วมโครงการจะทำให้ผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนอาจจะในรูปแบบของเงินหมุนเวียนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยที่เน้นถึงความแตกต่างกันระหว่างผู้ถือบัตรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับผู้ถือบัตรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่นนั้น เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีพื้นฐานการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพที่ไม่เหมือนกัน

2.2 ควรวิจัยการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับแต่ละอาชีพแต่ละพื้นที่ เช่น เกษตรกรหรือชาวประมง หรือผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาจจะต้องการความช่วยเหลือที่ต่างกัน

เกษตรกร หรือชาวประมงอาจต้องการความช่วยเหลือด้านสิ่งของหรือวัสดุประกอบอาชีพ ขณะที่ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาจต้องการได้รับสัดส่วนในเรื่องค่าเดินทางที่เพิ่มขึ้นเป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอื่น ๆ เพิ่มเติม ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2543). *การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่ และพิมพ์วิทย์ ปริดาสวัสดิ์. (2531). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองของชาวนาใน ภาคเหนือ รัฏกับหมู่บ้านไทยศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ความยากจนและการกระจายรายได้ (ชุดปัจจุบัน) - ความยากจนระดับประเทศและภาค*. สืบค้น 13 พฤษภาคม 2562, จาก <http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport>.